

ขนาดและรูปร่างที่เหมาะสมของแปลงทดลองแมงลัก

Optimal Plot size and Shape of *Ocimum americanum* Linn

ศิริวรรณ เฟื่องเพียร¹ จันทรา บดีศรี² พุฒนา รุ่งระวี² จรัญ ดิษฐไชยวงศ์³

บทคัดย่อ

ดำเนินการทดลองที่ศูนย์วิจัยพืชสวนพิจิตร โคนปลูกแมงลักติดต่อกันเป็นผืนใหญ่แบบ Uniformity Trial ระยะปลูกระหว่างแถว 40 เซนติเมตร ระหว่างหลุม 40 เซนติเมตร จำนวน 52 แถว ๆ ละ 52 หลุม ๆ ละ 1 ต้น คิดเป็นเนื้อที่ 432.64 ตารางเมตร เมื่ออายุครบกำหนดเก็บผลผลิต โดยเก็บแถวริม 2 แถวโดยรอบ เก็บผลผลิตในรูปหน่วยย่อย (basic unit) จำนวน 48 แถว ๆ ละ 24 หน่วยย่อย ๆ ละ 2 หลุม รวม 1,152 หน่วยย่อย (b.u.) ซึ่งนำหนักเมล็ดแห้งของแปลงย่อยแล้ว นำมาจัดให้เป็นรูปร่างต่างๆ กันได้ 23 ขนาด 79 รูปร่าง นำข้อมูลไปวิเคราะห์ผลทางสถิติ โดยศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของแปลง (พื้นที่) และค่าสัมประสิทธิ์ความแปรปรวน (cv) ในรูปแบบสมการ $Y = ax^b$ ปี 2552 ได้ดำเนินการศึกษาในฤดูต้นฝนช่วงเดือนมีนาคม - มิถุนายน 2552 เก็บเกี่ยวผลผลิตในเดือนกรกฎาคม ผลการศึกษาพบว่าขนาดเนื้อที่เก็บเกี่ยวที่เหมาะสมบน แปลงทดลองแมงลักไม่ควรน้อยกว่า 10.24 ตารางเมตร มีรูปร่างเป็นสี่เหลี่ยมมุมฉากไม่จำกัด รูปร่าง สำหรับปีงบประมาณ 2553 ได้ศึกษาฤดูปลายฝนช่วงเดือนกันยายน - ธันวาคม 2552 เก็บเกี่ยวผลผลิตในเดือนมกราคม 2553 พบว่าได้ผลการศึกษาทำนองเดียวกัน สรุปได้ว่าขนาดแปลง เก็บเกี่ยวที่เหมาะสมของแปลงทดลองแมงลัก ไม่ควรน้อยกว่า 10.24 ตารางเมตร มีรูปร่างสี่เหลี่ยม มุมฉาก ไม่จำกัดรูปร่าง และดำเนินการทดลองในปีงบประมาณ 2553 เพื่อยืนยันผล

¹ กรมประมง

² กลุ่มสถิติการวิจัยการเกษตร กองแผนงานและวิชาการ กรุงเทพฯ 10900

³ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรพิจิตร อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร 66000